

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання
Кафедра правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач (начальник) кафедри

проф. Галина ЛАВРИК

«29» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Муніципальне право»

Освітньо-професійна програма/спеціалізація	«Право» <i>(назва)</i>
Спеціальність	081 Право <i>(код, назва спеціальності)</i>
Галузь знань	08 Право <i>(код, назва галузі знань)</i>
Ступінь вищої освіти	бакалавр <i>(бакалавр, магістр, доктор філософії)</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Муніципальне право» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри правознавства.

Протокол засідання кафедри правознавства
від 29 серпня 2023 року № 1

ПОЛТАВА – 2023

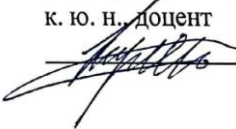
Укладач:

Лаврик Г. В. – д.ю.н., проф., завідувач (начальник) кафедри правознавства Полтавського університету економіки і торгівлі

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми «Право»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 081 «Право»

к. ю. н., доцент

 О.О. Кульчій

ЗМІСТ

Розділ 1.	Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2.	Перелік компетентностей та програмних результатів навчання	5
Розділ 3.	Програма навчальної дисципліни	9
Розділ 4.	Тематичний план навчальної дисципліни	16
Розділ 5.	Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	37
Розділ 6.	Інформаційні джерела	42
Розділ 7.	Програмне забезпечення навчальної дисципліни	50

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни «Муніципальне право» для здобувачів освітньо-професійна програма «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право»

Опис навчальної дисципліни
Місце в структурно-логічній схемі підготовки: – пререквізити (Prerequisite) (навчальні дисципліни, які є базовими для вивчення даної навчальної дисципліни): «Теорія держави і права», «Історія держави і права України», «Конституційне право України» – постреквізити (Postrequisite) (навчальні дисципліни, для яких дана навчальна дисципліна є базовою) «Податкове право» та ін.
Мова викладання – українська.
Статус дисципліни – <u>обов'язкова</u> .
Курс/семестр вивчення дисципліни – 4 курс, 7 семестр.
Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів – 3 кредити ЄКТС / 2 модулі.
Денна форма навчання: кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр – 90, 2 семестр – –.
– лекції: 1 семестр – 18, 2 семестр – –.
– семінарські заняття: 1 семестр – 14, 2 семестр – –.
– самостійна робота: 1 семестр – 58, 2 семестр – –.
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – залік, 2 семестр – –.
Заочна форма навчання: кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр – 90, 2 семестр – –.
– лекції: 1 семестр – 10, 2 семестр – –.
– семінарські заняття: 1 семестр – 6, 2 семестр – –.
– самостійна робота: 1 семестр – 74, 2 семестр – –.
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – залік, 2 семестр – –.
Дистанційна форма навчання: кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр – 90, 2 семестр – –.
– лекції: 1 семестр – 2, 2 семестр – –.
– практичні заняття: 1 семестр – 2, 2 семестр – –.
– самостійна робота: 1 семестр – 86, 2 семестр – –.
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – залік, 2 семестр – –.

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання

Метою навчальної дисципліни «Муніципальне право» є формування у студентів цілісного бачення процесів становлення, розвитку, організації місцевого самоврядування та його правового регулювання, сутності муніципального права, правового статусу суб'єктів муніципально-правових відносин та порядку їхнього функціонування.

Завданнями навчальної дисципліни «Муніципальне право» є:

- надання теоретичних і прикладних знань про вітчизняний та зарубіжний досвід розвитку та організації місцевого самоврядування;
- ознайомлення із системою місцевого самоврядування і правовим статусом її складових елементів;
- формування чіткого уявлення про роль функціонування територіальної громади на засадах самостійності та автономності з метою ефективного вирішення нею питань місцевого значення;
- вироблення вміння аналізувати практику функціонування та порядок реалізації повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування.
- ознайомлення з положеннями законодавства України у сфері місцевого самоврядування;
- стимулювання до самостійної роботи з правовими актами, що регламентують суспільні відносини у сфері місцевого самоврядування, та сприяння глибокому засвоєнню їх змісту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» студенти повинні набути предметних компетентностей:

- знати поняття муніципального права та місцевого самоврядування; конституційно-правові основи місцевого самоврядування та основні тенденції розвитку місцевого самоврядування; системно-структурну організацію місцевого самоврядування в Україні; правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин; особливості реалізації прав і свобод людини в місцевому самоврядуванні; порядок функціонування органів і посадових осіб місцевого самоврядування; особливості реалізації повноважень органів і посадових осіб місцевого самоврядування у різних сферах суспільного життя; основні гарантії, види відповідальності у системі місцевого самоврядування; сутність і зміст міжнародних стандартів місцевого самоврядування; концептуальні засади міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.

Студенти повинні вміти використовувати отримані знання щодо організації муніципальної влади й користуватися організаційно-управлінським інструментарієм при вирішенні професійних завдань; орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у галузі муніципального права, правильно його застосовувати у практичній діяльності; набути навичок аналізу і коментування нормативно-

правових актів, які регулюють питання організації та діяльності органів місцевого самоврядування, визначати шляхи їх вдосконалення; визначати напрямки розвитку самоврядних інституцій в Україні, вести науковий пошук нових форм і методів організації місцевого самоврядування.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1).	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (РН 1).
2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2).	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю (РН 5).
3.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3).	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (РН 3).
4.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК10).	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (РН 9).
5.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11).	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (РН 6).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
6.	Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України (СК6) ¹ .	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (РН 12).
7.	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (СК7).	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (РН 13).
8.	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (СК11).	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (РН 20).
9.	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції (СК12).	
10.	Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (СК15).	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях (РН 21).
11.	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК16).	

¹ Набуття здобувачами вищої освіти теоретичних знань для формування у них спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, як то здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України (СК6) та досягнення відповідних навчальних результатів забезпечує, зокрема, порівняння та аналіз змісту положень Європейської хартії про місцеве самоврядування з положеннями Розділу XI Конституції України 1996 року і відповідними положеннями Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Муніципальне право» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри правознавства.

Протокол засідання кафедри правознавства
від 29 серпня 2023 року № 1

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Муніципальне право та його роль у становленні і розвитку місцевого самоврядування в Україні

Тема 1. Муніципальне право як галузь права України, наука і навчальна дисципліна

Поняття, предмет та метод муніципального права. Муніципальне право – право місцевого самоврядування. Історія муніципального права України.

Джерела муніципального права. Статутне право. Система муніципального права, її елементарна характеристика. Муніципально-правові норми, їх особливості. Муніципально-правові інститути.

Муніципально-правові відносини, особливості їх суб'єктного та предметного складу.

Роль муніципального права в процесі становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні.

Муніципальне право як наука. Поняття, предмет та система науки муніципального права. Функції муніципального права. Методологія науки муніципального права. Джерела науки муніципального права.

Теоретичні основи місцевого самоврядування. Сучасні теорії місцевого самоврядування. Теорія природних прав вільної громади. Господарська (громадсько-господарська) теорія місцевого самоврядування. Громадська (громадівська) теорія місцевого самоврядування. Державна (державницька) теорія місцевого самоврядування. Соціологічні концепції місцевого самоврядування. Теорія муніципального соціалізму. Соціально-класова теорія місцевого самоврядування. Теорія соціального обслуговування. Теорія дуалізму муніципального управління.

Муніципальне право як навчальна дисципліна. Поняття, предмет і завдання муніципального права як навчальної дисципліни. Система

навчальної дисципліни муніципального права. Джерела навчальної дисципліни муніципального права. Місце муніципального права в системі навчальних дисциплін юридичного профілю.

Тема 2. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування

Поняття місцевого самоврядування. Основні принципи місцевого самоврядування. Принцип правової самостійності. Принцип організаційної самостійності. Принцип матеріально-фінансової самостійності. Принцип територіальності. Принцип субсидіарності. Принцип державної підтримки та гарантії.

Система місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування і територіальна автономія. Місцеве самоврядування і державне управління. Місцеве самоврядування і міжнародно-правова регламентація його діяльності. Проблеми вдосконалення системи та конституційно-правового статусу органів і посадових осіб органів місцевого самоврядування у контексті конституційної реформи.

Тема 3. Міжнародні стандарти у сфері місцевого самоврядування України. Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України

Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування. Роль Ради Європи в розробці міжнародних стандартів місцевого самоврядування.

Європейська хартія місцевого самоврядування. Відтворення в Конституції та законодавстві України основних принципів Європейської хартії місцевого самоврядування. Всесвітня декларація місцевого самоврядування. Європейська типова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними общинами або органами влади. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу. Інші європейські стандарти місцевого самоврядування. Особливості впровадження європейських стандартів у законодавство України.

Види муніципальних систем в зарубіжних країнах. Англосаксонська, континентальна й інші моделі організації публічної влади на місцях. Правове регулювання та особливості функціонування органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.

Концептуальні засади міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. Суб'єктно-об'єктивний склад міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування Украї-

ни. Роль міжнародних неурядових організацій у становленні та розвитку міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. Правовий статус організаційних структур, які займаються міжнародним співробітництвом. Організаційно-правові форми міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. Участь органів місцевого самоврядування України в міжнародному співробітництві.

Тема 4. Місцеве самоврядування та державна влада в Україні

Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування, спрямовані на: правове регулювання організації та діяльності місцевого самоврядування; забезпечення гарантій здійснення обов'язків органів державної влади в галузі місцевого самоврядування; забезпечення фінансово-економічної бази місцевого самоврядування; стосовно наділення органів місцевого самоврядування окремими державними повноваженнями; щодо здійснення контролю за дотриманням законності в діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, захисту прав місцевого самоврядування.

Державна влада та актуальні проблеми становлення муніципальної влади України. Правова природа влади, яка здійснюється на місцевому рівні. Спільне та відмінне у правовій природі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади. Поняття та особливості муніципальної влади.

Модуль 2.

Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин

Тема 5. Територіальна громада як інститут муніципального права

Поняття та ознаки територіальної громади. Членство в територіальній громаді. Вплив політико-адміністративних чинників на формування територіальних громад та розвиток стійких внутрішніх зв'язків їх членів. Юридичний та фактичний статус територіальних громад в Україні. Правосуб'єктність територіальної громади. Види територіальних громад: основні (базові) факультативні (асоційованого рівня). Відмінності між окремими видами територіальних громад.

Функції і повноваження територіальної громади. Виключні повноваження територіальної громади.

Форми волевиявлення територіальної громади. Місцеві вибори. Місцевий референдум. Загальні збори. Місцева ініціатива. Громадські слухання. Дорадче опитування.

Статут територіальної громади. Інші акти статутного права.

Проблеми оптимізації територіальних громад. Порядок об'єднання територіальних громад. Принцип муніципального унітаризму. Принцип муніципального федералізму.

Реалізація прав і свобод людини у місцевому самоврядуванні та його особливості. Механізм реалізації муніципальних прав і обов'язків особи.

Тема 6. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України

Поняття місцевих рад як представницьких органів місцевого самоврядування. Місцевий (базовий) та регіональний рівні рад, їх особливості. Правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування.

Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування. Функцій і повноваження сільської, селищної, міської ради. Функцій і повноваження районної у місті ради. Функцій і повноваження районної, обласної ради.

Структура місцевої ради. Політико-правова природа мандата депутата місцевої ради. Постійні та тимчасові комісії місцевих рад, особливості їх правового статусу.

Тема 7. Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування

Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування. Сесійна та комісійна форми діяльності місцевих рад. Сесія – основна форма роботи ради як представницького органу, порядок її призначення та проведення. Акти місцевих рад. Особливості нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування. Правова експертиза проектів актів місцевого самоврядування.

Форми і методи роботи постійних комісій місцевих рад. Форми й методи роботи тимчасових контрольних комісій рад. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.

Тема 8. Правовий статус сільських, селищних, міських голів, старост, голів районної, обласної, районної в місті ради

Статус сільських, селищних, міських голів, старост. Вимоги, які пред'являються до кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости. Повноваження сільського, селищного, міського голови, старости: з організації роботи сільської, селищної, міської ради та органів, які вони утворюють; пов'язані з реалізацією територі-

альною громадою форм волевиявлення населення сіл, селищ, міст; в галузі програмування розвитку територій місцевого самоврядування базового рівня, бюджету та фінансування; розпорядчі та представницькі повноваження; в галузі забезпечення законності, охорони права і свобод людини і громадянина та території відповідної ради; щодо здійснення контролю з боку відповідних рад за діяльністю голів, старост.

Статус голів районної, обласної, районної у місті ради. Повноваження з організації роботи районної, обласної, районної в місті ради та органів, які з нею створюються. Повноваження, які впливають із зв'язків голів відповідних рад з населенням та пов'язані з реалізацією волевиявлення громадян. Розпорядчі та представницькі повноваження районних, обласних та районних у місті голів. Повноваження голів рад у сфері законності і здійснення контрольної функції щодо діяльності голів районних, обласних, районних в містах рад.

Статус голів міст Києва і Севастополя: специфіка статусу, повноваження.

Тема 9. Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад

Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад. Класифікація повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Організація роботи виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної в місті ради. Складання, затвердження та виконання планів роботи виконкому. Порядок підготовки та проведення засідань виконкому. Правові акти виконавчих органів рад. Порядок підготовки, введення в дію, призупинення дії рішення виконкому, його скасування.

Відділи та управління виконавчих комітетів місцевих рад.

Поняття та ознаки муніципальної служби. Принципи служби в органах місцевого самоврядування. Правовий статус службовців місцевого самоврядування. Проходження служби в органах місцевого самоврядування. Припинення служби в органах місцевого самоврядування. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування. Відповідальність за порушення законодавства про службу в органах місцевого самоврядування.

Тема 10. Повноваження і компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст

Закріплення сфери компетенції та повноважень органів місцевого самоврядування в Конституції та законах України. Повноваження

територіальної громади. Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Власні (самоврядні), делеговані, виключні повноваження органів місцевого самоврядування. Повноваження в галузі планування та в бюджетно-фінансовій сфері, затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування. Повноваження у сфері управління комунальною власністю. Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища. Повноваження у сфері соціального захисту населення. Повноваження по забезпеченню законності, правопорядку, охороні прав, свобод і законних інтересів громадян. Повноваження у галузі будівництва. Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 11. Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні

Поняття та види органів самоорганізації населення. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення. Повноваження органів самоорганізації населення: власні та делеговані. Склад органу самоорганізації населення. Форми роботи органів самоорганізації населення.

Історія утворення муніципальних асоціацій України. Право органів місцевого самоврядування на об'єднання (ст.10 Європейської Хартії місцевого самоврядування). Основні чинники в юридизації правового статусу спілок (асоціацій) місцевої влади національного та регіонального характеру зафіксовані у Всесвітній Декларації місцевого самоврядування. Правовий статус муніципальних асоціацій України. Види муніципальних спілок України. Міжнародні зв'язки муніципальних асоціацій України. Реєстрація асоціацій та інших добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування.

Тема 12. Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим

Особливості правового регулювання органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим. Повноваження місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим у соціально-культурній, економічній, адміністративній сферах. Проблеми конституційно-правового регулювання статусу органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим та їх функціонування.

Тема 13. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права

Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування. Муніципальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим. Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю. Право власності. Право господарського відання. Право оперативного управління об'єктами комунальної власності.

Система місцевих фінансів. Місцеві бюджети, особливості їх прибуткової та видаткової частин. Місцеві податки і збори. Позабюджетні, валютні та інші цільові фонди. Комунальний кредит.

Проблеми зростання матеріально-фінансової автономії місцевого самоврядування.

Тема 14. Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права

Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система. Загальні та спеціальні (правові) гарантії місцевого самоврядування. Обов'язковість виконання актів та законних вимог органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Заборона обмежувати права місцевого самоврядування.

Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування. Захист прав місцевого самоврядування в Конституційному Суді України. Захист прав місцевого самоврядування в судах загальної юрисдикції.

Поняття та види відповідальності у муніципальному праві. Підстави відповідальності. Форми відповідальності у муніципальному праві. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою, державою, юридичними та фізичними особами.

Дострокове припинення повноваження ради. Дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови, голови районної, обласної, районної у місті ради. Дострокове припинення повноважень органів самоорганізації населення.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Муніципальне право» з розподілом навчального часу за видами занять для здобувачів денної форми навчання освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 «Право»

№ з/п	Назва модуля, теми	Кількість годин за видами занять					
		разом	аудиторні заняття			позааудиторні заняття	
			лекційні заняття	семінарські заняття	практичні заняття	індивідуально-консультативна робота	самостійна робота

1	2	3	4	5	6	7	8
Модуль I							
Муніципальне право і місцеве самоврядування, їх становлення і розвиток (1 кредит)							
1	Муніципальне право як галузь права України, наука і навчальна дисципліна	10	2	--	-		8
2	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	10	2	2	-		6
3	Міське самоврядування та державна влада в Україні	10	-	-	-		10
Загалом		30	4	2	-	-	24
Модуль II							
Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин (2 кредити)							
4	Територіальна громада як інститут муніципального права	6	2	2	-	-	2
5	Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України	6	2	2	-	-	2
6	Форми і методи діяльності представницьких	6	2	-	-	-	4

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
	органів місцевого самоврядування						
7	Муніципально-правовий статус сільських, селищних, міських, голів, старост, голів районної, обласної, районної в місті ради	4	2	-	-	-	2
8	Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад	6	2	2	-	-	2
9	Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	6	-	2	-	-	4
10	Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	6	2	-	-	-	4
11	Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим	4	-	-	-	-	4
12	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	6	-	2	-	-	4
13	Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права	6	2	2	-	-	2
14	Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	4	-	-	-	-	4
<i>Загалом</i>		60	14	12	-	-	34
<i>Разом із дисципліни</i>		90	18	14	-	-	58

Таблиця 4.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Муніципальне право» з розподілом навчального часу за видами занять для здобувачів заочної форми навчання освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 Право

№ з/п	Назва модуля, теми	Кількість годин за видами занять					
		разом	аудиторні заняття			позааудиторні заняття	
			лекційні заняття	семінарські заняття	практичні заняття	індивідуально-консультаційна робота	самостійна робота

1	2	3	4	5	6	7	8
Модуль 1							
Муніципальне право і місцеве самоврядування, їх становлення і розвиток (1 кредит)							
1	Муніципальне право як галузь права України, наука і навчальна дисципліна	10	2	-	-		8
2	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	10	-	2	-		8
3	Місцеве самоврядування та державна влада в Україні	10	-	-	-		10
Загалом		30	2	2	-	-	26
Модуль II							
Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин (2 кредити)							
4	Територіальна громада як інститут муніципального права	6	2	-	-	-	4
5	Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України	6	-	2	-	-	4
6	Форми і методи діяль-	6	-	-	-	-	6

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
	ності представницьких органів місцевого самоврядування						
7	Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських, голів, старост, голів районної, обласної, районної в місті ради	4	-	-	-	-	4
8	Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад	6	-	-	-	-	6
9	Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	6	-	-	-	-	6
10	Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	6	-	-	-	-	6
11	Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим	4	-	-	-	-	4
12	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	6	-	-	-	-	6
13	Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права	6	-	-	-	-	6
14	Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	4	-	-	-	-	4
<i>Загалом</i>		60	2	2	-	-	56
<i>Разом із навчальної дисципліни</i>		90	10	6	-	-	74

Таблиця 4.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Муніципальне право» з розподілом навчального часу за видами занять для студентів дистанційної форми навчання спеціальності 081 «Право» освітньо-професійна програма «Право»

№ з/п	Назва модуля, теми	Кількість годин за видами занять				
		разом	аудиторні заняття			амоврядну рн і заняття
			лекційні заняття	семінарські заняття	практичні заняття	індивідуально-консультативна робота

1	2	3	4	5	6	7	8
Модуль 1							
Муніципальне право та його роль у становленні і розвитку місцевого самоврядування в Україні (1 кредит)							
1	Муніципальне право як галузь права України, наука і навчальна амоципліна	8	2	-	-		6
2	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	6	-	-	-		6
3	Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	8	-	-	-	-	8
4	Місцеве амовряднування та державна влада в Україні	8	-	-	-		8
Загалом		30	2	-	-	-	28
Модуль II							
Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин (2 кредити)							

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
5	Територіальна громада як інститут муніципального права	6	-	-	-	-	6
6	Місцеві ради – амоврядницькі органи місцевого самоврядування України	6	-		2	-	4
7	Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування	6	-	-	-	-	6
8	Правовий статус сільських, селищних, міських, голів, старост, голів районної, обласної, районної в місті ради	4	-	-	-	-	4
9	Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад	6	-	-	-	-	6
10	Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	6	-	-	-	-	6
11	Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	6	-	-	-	-	6
12	Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим	4	-	-	-	-	4
13	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як амститут муніципального права	6	-	-	-	-	6
14	Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права	6	-	-	-	-	6
<i>Загалом</i>		60	-		2	-	58
<i>Разом із дисципліни</i>		90	2		2	-	86

Таблиця 4.3. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Муніципальне право» для здобувачів освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 «Право»

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Муніципальне право та його роль у становленні і розвитку місцевого самоврядування в Україні					
Тема 1. Муніципальне право як галузь права України, наука і навчальна дисципліна					
Лекційне заняття 1. 1. Поняття, предмет, метод муніципального права 2. Джерела муніципального права. Система муніципального права. 3. Муніципально-правові відносини: поняття, особливості їх	2 2*	Питання для самостійного опрацювання. 1. Поняття, предмет, метод муніципального права 2. Джерела муніципального права. Статутне право. 3. Система муніципального права. Муніципально-правові		Завдання для самоконтролю знань 1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації ² та	6 8*

*Для здобувачів заочної форми навчання освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 Право.

² Тут і далі йдеться про рекомендовані джерела інформації, перелік яких розміщується в заключний темі кожного розділу навчально-методичного посібника для самостійного вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» для здобувачів освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право та/або дистанційного курсу «Муніципальне право» для здобувачів освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право.

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
суб'єктного та предметного складу.		норми та інститути, їх особливості. 4. Муніципально-правові відносини: поняття, особливості їх суб'єктного та предметного складу. 5. Поняття, предмет та система науки муніципального права, її методологія та джерела. 6. Муніципальне право як навчальна дисципліна: поняття, предмет, система.		підготувати опорний конспект питань для обговорення питання для самостійного опрацювання.. 3. Виконати навчальні завдання ³ .	
Тема 2. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування					
Лекційне заняття 2. 1. Поняття місцевого самовря-	2	Семінарське заняття 1 (*Практичне заняття 1).	2	Завдання для самоконтролю знань	2

³ Тут і далі йдеться про навчальні (практичні) завдання, що розміщуються в кожній темі навчально-методичного посібника для самостійного вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» для здобувачів освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право та/або дистанційного курсу «Адміністративне право» для здобувачів освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право.

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
<p>дування.</p> <p>2. Основні принципи місцевого самоврядування.</p> <p>3. Система місцевого самоврядування.</p> <p>4. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади.</p>		<p>1. Поняття місцевого самоврядування.</p> <p>2. Основні принципи місцевого самоврядування.</p> <p>3. Система місцевого самоврядування.</p> <p>4. Місцеве амовряднування і територіальна автономія.</p> <p>5. Місцеве амовряднування і міжнародно-правова регламентація його діяльності.</p> <p>6. Проблеми вдосконалення місцевого амовряднування у контексті конституційної реформи.</p>		<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.</p> <p>3. Виконати навчальні завдання:</p>	
Тема 3. Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України					
		<p>Питання для самостійного опрацювання.</p> <p>1. Роль Ради Європи у розро-</p>		<p>Завдання для самоконтролю знань</p> <p>1. Скласти термінологіч-</p>	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
		<p>бці міжнародних стандартів місцевого самоврядування.</p> <p>2. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу та особливості їх впровадження у законодавство України.</p> <p>3. Англосаксонська, континентальна й інші моделі організації публічної влади на місцях.</p>		<p>ний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання.</p> <p>3. Виконати навчальні завдання.</p>	
Тема 4. Місцеве самоврядування та державна влада в Україні					
		<p>Питання для самостійного опрацювання.</p> <p>1. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади</p> <p>2. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування</p> <p>3. Спільне та відмінне у</p>		<p>Завдання для самоконтролю знань</p> <p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання.</p>	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
		правовій природі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади. 4. Поняття та особливості муніципальної влади. 5. Державна влада та актуальні проблеми становлення муніципальної влади України.		вання. 3. Виконати навчальні завдання.	
Модуль 2. Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин					
Тема 5. Територіальна громада як інститут муніципального права					
Лекційне заняття 3 (*Лекційне заняття 2). 1. Поняття та ознаки територіальної громади. 2. Види територіальних громад. 3. Функції та повноваження територіальної громади. 4. Форми діяльності територіальної громади.		Семінарське заняття 2. 1. Поняття та ознаки територіальної громади. Правосуб'єктність територіальної громади. 2. Види територіальних громад. Відмінності між окремими видами територіальних громад. 3. Функції та повноваження територіальної громади. Ви-		Завдання для самоконтролю знань 1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семі-	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
		ключні повноваження амовріальної громади. 4. Форми волевиявлення територіальної громади: місцеві вибори, місцевий референдум, місцеві ініціативи та громадські слухання. 5. Особливості реалізації прав і свобод людини у місцевому самоврядуванні.		нарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання.	
Тема 6. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України					
Лекційне заняття 4. 1. Місцева рада як амоврядвницький орган місцевого самоврядування та її правовий статус. 2. Місцевий (базовий) та регіональний рівні рад, їх особливості. 3. Порядок формування представницьких органів місце-		Семінарське заняття 3 (*Практичне заняття 2) (**Практичне заняття 1). 1. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування. 2. Правовий статус амоврядвницьких органів місцевого самоврядування. 3. Порядок формування		Завдання для самоконтролю знань 1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
<p>вого самоврядування.</p> <p>4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.</p>		<p>представницьких органів місцевого самоврядування.</p> <p>4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.</p> <p>5. Структура місцевої ради. Особливості політико-правової природи мандата депутата місцевої ради .політичної партії.</p>		<p>обговорення на семінарському занятті.</p> <p>1.3. Виконати навчальні завдання.</p>	
Тема 7. Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування					
<p>Лекційне заняття 5.</p> <p>1. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.</p> <p>2. Сесійна та комісійна форми діяльності місцевих рад.</p> <p>3. Форми і методи роботи постійних (тимчасових) комісій місцевих рад.</p> <p>4. Форми і методи роботи</p>		<p>Питання для самостійного опрацювання.</p> <p>1. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.</p> <p>2. Сесія – основна форма роботи ради як представницького органу, порядок її призначення та проведення.</p>		<p>Завдання для самоконтролю знань</p> <p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для</p>	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
депутатів місцевих рад.		Акти місцевих рад. 3. Форми і методи роботи постійних комісій місцевих рад. 4. Форми й методи роботи тимчасових контрольних комісій рад. 5. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.		самостійного опрацювання. 3. Виконати навчальні завдання.	
Тема 8. Правовий статус сільських, селищних, міських голів, старост, голів районної, обласної, районної в місті ради					
Лекційне заняття 6. 1. Статус та функції сільських, селищних, міських голів. 2. Повноваження сільського, селищного, міського голови. 3. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради. 4. Повноваження голів районної, обласної, районної у		Питання для самостійного опрацювання. 1. Статус сільських, селищних, міських голів: специфіка статусу, повноваження. 2. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради: специфіка статусу, повноваження.		Завдання для самоконтролю знань 1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
місті ради. 5. Статус голів міст Кисва і Севастополя: специфіка статусу, повноваження.				самостійного опрацювання. 3. Виконати навчальні завдання.	
Тема 9. Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад					
Лекційне заняття 7. 1. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад. 2. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні основні функції та повноваження. 3. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад. 4. Правовий статус службовців місцевого самоврядування.		Семінарське заняття 4. 1. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад. 2. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні функції та повноваження. 3. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад. 4. Відділи та управління виконавчих комітетів місцевих рад. 5. Правовий статус службовців місцевого самоврядування. 6. Проходження служби в		Завдання для самоконтролю знань 1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання.	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
		органах місцевого амоврядування.			
Тема 10. Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст					
		<p>Семінарське заняття 5.</p> <p>1. Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування: власні, делеговані, виключні.</p> <p>2. Повноваження у сфері управління комунальною власністю.</p> <p>3. Повноваження в галузі планування та в бюджетно-фінансовій сфері.</p> <p>4. Повноваження по забезпеченню законності, правопорядку, охороні прав, свобод і законних інтересів громадян.</p>		<p>Завдання для самоконтролю знань</p> <p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.</p> <p>3. Виконати навчальні завдання.</p>	
Тема 11. Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні.					
Лекційне заняття 8.		Питання для самостійно-		Завдання для самоконт-	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
<p>1. Поняття та види органів самоорганізації населення.</p> <p>2. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення.</p> <p>3. Правовий статус муніципальних асоціацій України, їх види.</p> <p>4. Реєстрація асоціацій та інших добровільних об'єднань органів місцевого амовряднування.</p>		<p>го опрацювання.</p> <p>1. Повноваження органів самоорганізації населення: власні та делеговані.</p> <p>2. Склад органу самоорганізації населення.</p> <p>3. Правовий статус муніципальних спілок України.</p>		<p>ролю знань</p> <p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання.</p> <p>3. Виконати навчальні завдання.</p>	
Тема 12. Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.					
		<p>Питання для самостійного опрацювання.</p> <p>1. Система органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим та особливості її правового регулювання.</p> <p>2. Повноваження місцевого самоврядування Автономної</p>		<p>Завдання для самоконтролю знань</p> <p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати</p>	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
		Республіки Крим у соціально-культурній, економічній, адміністративній сферах.		опорний конспект питань для самостійного опрацювання. 3. Виконати навчальні завдання.	
Тема 13. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права					
		Семінарське заняття 6. 1. Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування. 2. Муніципальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим. 3. Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю. 4. Поняття та система місце-		Завдання для самоконтролю знань 1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання.	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
1	2	3	4	5	6
		вих фінансів. 5. Проблеми зростання матеріально-фінансової автономії місцевого самоврядування.			
Тема 14. Адміністративна процедура					
Лекційне заняття 9. 1. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система. 2. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування. 3. Поняття та види відповідальності у муніципальному праві. 4. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування.		Семінарське заняття 12. 1. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система. 2. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування. 3. Поняття, ознаки і види відповідальності у муніципальному праві. 4. Підстави муніципально-правової відповідальності та муніципально-правові санкції. 5. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територі-		Завдання для самоконтролю знань 1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами інформації до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання.	

Назва теми та питання теми лекційного заняття		Назва теми та питання семінарського заняття		Завдання самостійної роботи у розрізі теми	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
		альною громадою, державою, юридичними та фізичними особами. 6. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування.			
Всього	18 10*		14 6*		58 74*

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» здобувачами денної форми навчання освітньо-професійна програма «Право» спеціальності 081 Право

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Кількість балів
Модуль 1. Муніципальне право та його роль у становленні і розвитку місцевого самоврядування в Україні		
Тема 1. Муніципальне право як галузь права України, наука і навчальна дисципліна.	1. Відвідування лекції	-
	2. Складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 2. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника.	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 3. Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України.	1. Складання термінологічного словника	2
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 4. Місцеве самоврядування та державна влада в Україні.	1. Складання термінологічного словника	2
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Поточна модульна робота 1		10
Модуль 2. Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин		
Тема 5. Територіальна	1. Відвідування лекції	-

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Кіль- кість балів
група як інститут муніципального права.	2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 6. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування в Україні.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 7. Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.	1. Відвідування лекції	-
	2. Складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 8. Правовий статус сільських, селищних, міських, голів, старост, голів районної, обласної, районної в місті ради.	1. Відвідування лекції	-
	2. Складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 9. Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника.	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Кількість балів
Тема 10. Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст.	1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника	2
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 11. Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні.	1. Відвідування лекції	-
	2. Складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	2
Тема 12. Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.	1. Складання термінологічного словника	2
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 13. Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст.	1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника	2
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 14. Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Поточна модульна робота 2		20
Разом за семестр		100

Таблиця 5.1. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» здобувачами заочної форми навчання освітньо-професійна програма «Право» спеціальності 081 Право

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Кількість балів
Модуль 1. Муніципальне право та його роль у становленні і розвитку місцевого самоврядування в Україні		
Тема 1. Муніципальне право як галузь права України, наука і навчальна дисципліна.	1. Відвідування лекції	-
	2. Складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 2. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника.	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 3. Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України.	1. Складання термінологічного словника	2
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 4. Місцеве самоврядування та державна влада в Україні.	1. Складання термінологічного словника	2
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Поточна модульна робота 1		10
Модуль 2. Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин		
Тема 5. Територіальна громада як інститут	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теоретичного та	2

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Кіль- кість балів
муніципального права.	практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника	
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 6. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування в Україні.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 7. Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.	1. Відвідування лекції	-
	2. Складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 8. Правовий статус сільських, селищних, міських, голів, старост, голів районної, обласної, районної в місті ради.	1. Відвідування лекції	-
	2. Складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 9. Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника.	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	Разом:	5
Тема 10. Повноваження та компетенція органів місцевого са-	1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання терміно-	2

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Кількість балів
моврядкування: поняття та зміст.	логічного словника	
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	<i>Разом:</i>	5
Тема 11. Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні.	1. Відвідування лекції	-
	2. Складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	<i>Разом:</i>	2
Тема 12. Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.	1. Складання термінологічного словника	2
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	<i>Разом:</i>	5
Тема 13. Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст.	1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника	2
	2. Тестування	1
	3. Виконання навчальних завдань	2
	<i>Разом:</i>	5
Тема 14. Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права.	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті/складання термінологічного словника	2
	3. Тестування	1
	4. Виконання навчальних завдань	2
	<i>Разом:</i>	5
Поточна модульна робота 2		20
Разом за семестр		100

Таблиця 5.2. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Муніципальне право»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 5.3. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	1-15
	4. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми	0-5
	5. Створення і демонстрація презентації для супроводу доповіді з питань для обговорення на семінарському занятті.	
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре»)	5-20
	2. Участь в наукових студентських клубах («Феміда»)	5-20
	3. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	4. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	5. Підготовка публікації в наукових виданнях.	20
Разом		*

* Максимальна кількість додаткових балів для студента – 30. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів

Розділ 6. Інформаційні джерела:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 245к/96-ВР із змінами, внесеними згідно Закону України № 1401-VIII від 2. 06 2016 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 28. – Ст. 532 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50-51. – Ст. 572.

3. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 р. № 396-IX [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>

4. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.

5. Земельний Кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради України. – 1984. – додаток до № 51. – Ст.1122.

7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.

8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

9. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16.04.2009 р. № 1275-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 38. – Ст. 534.

10. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 16. – Ст. 146.

11. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26.01.2021 р. // Офіційний вісник України. – 2021. – № 135-IX – Ст. 94 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text>

12. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим : Закон України від 10.02.1998 р. № 90/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 29. – Ст. 191.

13. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – Ст. 65.

14. Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22.02.2007 р. № 698-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 20. – Ст. 282.

15. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 91.

16. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

17. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

18. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим: Закон України від 23.12.1998 р. № 350-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 5-6. – Ст. 256.

19. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170

20. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20–21. – Ст. 190.

21. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11.07.2001 р. № 2625-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254.

22. Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей : Закон України від 16.09.2014 р. № 1680-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 45. – Ст. 2043.

23. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності : Закон України від 03.03.1998 р. № 147/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 228.

24. Про політичні партії в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2365-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 118.

25. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – Ст. 179.

26. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.

27. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15.07.97 р. №452/97-ВР [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/452/97-%D0%B2%D1%80>

28. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 р. № 987-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 25. – Ст. 283.

29. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.

30. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 р. № 1508-VII [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>

31. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11.07.2002 р. № 93-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290.

32. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 548.

33. Про столицю України – місто-герой Київ : Закон України від 15.01.1999 р. № 401-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.

34. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24.06.2004 р. № 1861-IV [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15#Text>

35. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 385.

36. Про Центральну виборчу комісію : Закон України від 30.06.2004 р. № 1932-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 36. – Ст. 448.

37. Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування : постанова Верховної Ради України від 17.03.2015 р. № 252-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 29. – Ст. 845.

38. Про експертну групу з питань законодавчого забезпечення децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування : розпорядження Голови Верховної Ради України від 05.02.2015 р. № 167 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/167/15-%D1%80%D0%B3>.

39. Про Концепцію державної регіональної політики : Указ Президента України від 25.05.2001 р. № 341/2001 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 22. – Ст. 983.

40. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування : Указ Президента України від 07.02.2008 р. № 109/2008 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 10. – Ст. 239.

41. Про Порядок проведення спеціальної перевірки відомостей щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування : Указ Президента від 25.01.2012р. № 33/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 8. – Ст. 289.

42. Про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020" : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – Ст. 67.

43. Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку “Україна-2020” у 2015 році : розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 213-р [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-%D1%80#n9>.

44. Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 07.07.2010 р. №564 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 51. – С. 1701.

45. Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.1999 р. № 339 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 10. – С. 28.

46. Про затвердження Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування : постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. № 1440 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 44. – С. 1983.

47. Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій : постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 р. № 541 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 160. – Ст. 1774.

48. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р // Офіційний вісник України. – 2014. – № 30. – Ст. 831.

49. Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. № 227-р // Офіційний вісник України. – 2015. – № 24. – Ст. 680.

50. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 р. № 442 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 74. – Ст. 2105.

51. Статут територіальної громади міста Києва / рішення Київської міської ради №371/1805 від 28.03.2002 р., Наказ Міністерством юстиції України від 02.02.2005 р. № 14/5 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v14_5323-05.

52. Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР : Указ Президії Верховної Ради Української РСР від

12.03.1981 р. № 1654-Х [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1654-10>

53. Рішення у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України і виконавчого комітету Вінницької міської ради щодо офіційного тлумачення положень статей 38, 78 Конституції України, статей 1, 10, 12, частини другої статті 49 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (справа про сумісництво посад народного депутата України і міського голови) : рішення Конституційного суду України від 06.07.1999 р. № 7-рп/99 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 27. – С. 171.

54. Рішення у справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо офіційного тлумачення термінів "район" та "район у місті", які застосовуються в пункті 29 частини першої статті 85, частині п'ятій статті 140 Конституції України, і поняття "організація управління районами в містах", яке вживається в частині п'ятій статті 140 Конституції України та в частині першій статті 11 Закону України "Про столицю України - місто-герой Київ", а також щодо офіційного тлумачення положень пункту 13 частини першої статті 92 Конституції України, пункту 41 частини першої статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" стосовно повноваження міських рад самостійно вирішувати питання утворення і ліквідації районів у місті (справа про адміністративно-територіальний устрій): рішення Конституційного суду України від 13.07.2001 р. № 11-рп/2001 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 29. – Ст. 1327.

55. Рішення у справі за конституційним поданням 61 народного депутата України про офіційне тлумачення положень п. 10 частини першої ст. 106, частин першої, другої, четвертої ст. 118, частини третьої ст. 133, частини другої ст. 140 Конституції України, частини четвертої ст. 1, частини другої ст. 8, частини четвертої ст. 9 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», п. 2 р. VII «Прикінцеві положення» ЗУ «Про столицю України - місто-герой Київ» (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування в районах м. Києва): рішення Конституційного суду України від 13.10.2005 р. № 9-рп/2005 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 42. – Ст. 2663.

56. Рішення у справі за конституційним поданням Президента та 56 н.д. України про офіційне тлумачення положень ч. 1, 2, 3, 4 ст. 118, ч. 3 ст. 133, ч. 1, 2, 3 ст. 140, ч. 2 ст. 141 Конституції, ст. 23, п. 3 ч. 1 ст. 30 ЗУ «Про державну службу», ст. 12, 79 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні», ст. 10, 13, 16, п. 2 р. VII «Прикінцеві положення» ЗУ «Про столицю України - місто-герой Київ», ст. 8, 10 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», ст. 18 ЗУ «Про службу в органах місцевого самоврядування» (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у м. Києві): рішення Конституційного суду України від 25.12.2003 р. № 21-рп/2003 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 52. – том 1. – Ст. 2829.

57. Рішення у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про офіційне тлумачення положення частини четвертої статті 12 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо сумісності посади сільського, селищного, міського голови з мандатом депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим (справа щодо сумісності посади сільського, селищного, міського голови з мандатом депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим) : рішення Конституційного суду України від 20.05.2004 р. № 12-рп/2004 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 22. – Ст. 1516.

58. Рішення у справі за конституційним поданням Харківської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 19, статті 144 Конституції України, статті 25, частини чотирнадцятої статті 46, частин першої, десятої статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про скасування актів органів місцевого самоврядування) : рішення Конституційного суду України від 16.04.2009 р. № 7-рп/2009 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 32. – Ст. 1084.

59. Всесвітня декларація місцевого самоврядування, Ріо-де-Жанейро, 26.09.1985 року // Місцеве самоврядування. – 1997. – № 1–2. – С. 95–97.

60. Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах органу місцевого самоврядування: протокол, від 16.11.2009 р. // Офіційний вісник України 2015. – № 33 / № 77, 2014, Ст. 2171 / Ст. 983.

61. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

62. Європейська хартія міст (Маніфест нової урбаністики), прийнята Конгресом в ході його 15-ої Пленарної сесії 29 травня 2008 р. в Страсбурзі [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Дубенської районної державної адміністрації. – Режим доступу: <http://www.rv.gov.ua/sitenew/dubensk/ua/4730.htm>.

63. Європейська хартія місцевого самоврядування Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985 р. // Офіційний вісник України. – 2015. – № 24, / № 39, 2013, Ст. 1418 / Ст. 718.

64. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями: конвенція Ради Європи від 21.05.1980 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 9. – Ст. 585.

65. Європейська хартія про участь молоді у муніципальному та регіональному житті, Страсбург, 14.03.1992 р. / у книзі Муніципальне право зарубіжних країн: навч. посіб.: [у 3 ч.]. Ч. 3 / Барвіцький В.Ю., Батанов О.В., за заг. ред. П.Ф. Мартиненка; НДІ приватного права і підприємництва. – К: «Знання України», 2006. – С. 206–217.

66. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

67. Конвенція Ради Європи № 108 від 1981 р. «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text

Основні рекомендовані інформаційні джерела:

68. Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні : проблеми теорії та практики: монографія / Батанов О. В. ; відп. ред. М. О. Баймуратов. – К. : Юридична думка, 2010. – 656 с.

69. Любченко П. М. Муніципальне право України: підруч. / П. М. Любченко. – Х.: Право, 2019. – 512 с.

70. Проблеми правового регулювання територіальної організації влади в Україні: монографія / П.М. Любченко, С.Г. Серьогіна, І.І. Бодрова, О.Ю.Лялюк, К.О. Закоморна та ін.; за заг. ред. проф. П.М.Любченка. – Х., 2018. – 442 с.

71. Чиркін А. С. Конституційно-правове регулювання місцевого самоврядування в Польщі, Угорщині, Чехії: монографія / А.С. Чиркін. – Х.: Юрайт, 2019. – 220 с.

Додаткові інформаційні джерела:

72. Баймуратов М. До питання про вибір національної моделі місцевого самоврядування (частина друга) / М. Баймуратов // Публічне право. – 2015. – С. 70 – 75.

73. Батанов О.В. Муніципальне право України : Підручник для студентів вузів / О. В. Батанов. – Х. : Одиссей, 2008. – 528 с.

74. Біленчук П. Д. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право): навч. посіб. / Біленчук П. Д., Кравченко В. В., Підмогильний М. В. – К. : Атака, 2000. – 304 с.

75. Ворона П. В. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку представницької влади: монографія / П. В. Ворона. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – 341 с.

76. Гураль П. Ф. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження: моногр. / П. Ф. Гураль – Л.: Л.ДУВС; Край, 2008. – 467 с.

77. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирев, В. О. Величко та ін. ; за ред. С. Г. Серьогіної ; 4-те вид., переробл. та допов. – Харків : Право, 2018. – 392 с.

78. Джерела конституційного права України: монографія / відп. ред. Ю. С. Шемшученко та О. І. Ющик. – К. : Наукова думка, 2010. – 711 с.

79. Інституційно-функціональна організація місцевої влади в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку : аналіт. огляд / Ю. П. Битяк [та ін.] ; НДІ держ. буд-ва та місцев. самоврядування. – Київ : Студія Колаж, 2009. – 223 с.

80. Камінська Н.В. Європейська система місцевого і регіонального самоврядування та Україна: монографія / Н.В. Камінська. – К.: 2012. – 413 с.

81. Камінська Н.В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз: навчальний посібник / Н.В. Камінська. – К.: КНТ, 2010. – 230 с.

82. Камінська Н.В. Місцеве і регіональне самоврядування: словник основних термінів / Н.В. Камінська. – К.: КУТЕП, 2010. – 86 с.

83. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В.Я. Тацій (голова редкол.), О.В. Петришин (відп. секретар), Ю.Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав. наук України. –2-ге вид., переробл. і допов. – Х.: «Право», 2011. – 1128 с.

84. Любченко П. М. Організаційні форми роботи представницьких органів місцевого самоврядування: моногр. / П. М. Любченко, С. О. Семко. – Х.: Право, 2012. – 216 с.

85. Любченко П. М. Порівняльно-правовий аналіз представницьких органів місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних державах / П.М.Любченко // Проблеми законності. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2010. – Вип. 109. – С. 54-64.

86. Любченко П. М. Проблеми правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування / П. М. Любченко // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2008. – № 1(52). – С. 89-97.

87. Лялюк О. Ю. Загальна характеристика муніципально-правової відповідальності за законодавством України / О. Ю. Лялюк // Проблеми законності. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2010. – Вип. 109. – С.76-83.

88. Лялюк О. Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні: моногр. – Х.: Право, 2008. – 288с.

89. Молчанова Ю. Ю. Муніципальне регулювання здійснення членами територіальної громади права на участь у місцевому самоврядуванні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 - конституційне право; муніципальне право / Ю. Ю. Молчанова ; наук. кер. К. Є. Соляник ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : б. в., 2019. – 236 с.

90. Муніципальне право України: Підручник / Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. та ін. / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: «Правова єдність», 2009. – 720 с.

91. Муніципальне право України : Підручник для студентів вузів / ред. М.О. Баймуратов – К.: Алерта, 2009. – 714 с.

92. Муніципальне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів. / упор. І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 206 с.

93. Науково-практичний коментар закону України про місцеве самоврядування в Україні / Теліпка В.Е., Панасюк С.А. – К.: ЦУЛ, 2011. –400 с.

94. Онупрієнко А. М. Місцеві органи влади в механізмі демократичної держави: теоретико-правовий аналіз: моногр. / А. М. Онупрієнко. – Х.: ПП “Горсінг”, 2009. – 300 с.

95. Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: моногр. / М. О. Петришина. – Х.: Право, 2011. – 314 с.

96. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: моногр. / за ред. Ю. М. Годики. – Х.: Право, 2009. – 276 с.

97. Серьогін В. О., Серьогіна С. Г. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні / В. О. Серьогін, С. Г. Серьогіна // Право України. – 2019. – № 10. – С. 158-174.

98. Серьогіна С. Г. Конституційно-правове регулювання місцевого самоврядування в Україні та шляхи його вдосконалення / С. Г. Серьогіна // Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення: п'ятитомне вид. АПрНУ. – Т. 2. – Х.: Право. – 2008.

99. Серьогіна С. Г. Напрями вдосконалення правового регулювання місцевого самоврядування в аспекті європейської інтеграції / С. Г. Серьогіна // Вісник Національної академії правових наук України. – 2016. – № 3 (86) – С. 19-30 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.kh.ua/visnyk-naprn-ukraini-№3-86>.

100. Соляник К. Є. Реформа місцевого самоврядування в Україні: концептуальні проблеми конституційно-правового забезпечення та перспективи розвитку / К. Є. Соляник // Право України. – 2018. – № 5. – С. 207-223.

101. Шарий В. Місцеве самоврядування в Україні як механізм реалізації делегованих повноважень / В. Шарий // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2009. – № 4. – С. 156-166.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення:

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, до якого входить програмне забезпечення для роботи з різними типами документів: текстами, електронними таблицями, презентаціями, базами даних тощо. Мережеві сервіси Google.

Основними й найбільш використовуваними складовими пакету Microsoft Office є:

1. Microsoft Word.
2. Microsoft Excel.
3. Microsoft Power Point.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу:

1. Муніципальне право : завдання для аудиторного тестування студентів заочної форми навчання / Г. В. Лаврик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.34/>

2. Муніципальне право: Дистанційний курс з дисципліни для студентів спеціальності 081 «Право» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://el.puet.edu.ua/course/view.php?id=29>

Пошукові та інформаційні системи Інтернет

1. Google : Пошукова системи Інтернет. – Режим доступу до електронних ресурсів: <https://www.google.com.ua>

Офіційні веб-сайти органів державної влади та місцевого самоврядування України

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ – Режим доступу до електронних документів : <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index/>.

2. Президент України : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.president.gov.ua/>.

3. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

4. Міністерство соціальної політики України : офіційний сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>

5. Офіційний сайт Полтавської міської ради та виконавчого комітету. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.rada-poltava.gov.ua/rule/rada/>

6. Офіційний сайт Полтавської обласної ради. – Режим доступу до електронних ресурсів : <https://oblrada-pl.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Асоціації міст України. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.auc.org.ua/>

8. Офіційний сайт Інституту громадянського суспільства. . – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.csi.org.ua>.

9. Офіційний український державний сайт «Децентралізація влади». – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://decentralization.gov.ua>
10. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/> 67.

Пошукові правові системи

1. Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України. – Режим доступу до електронних документів: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws>
2. Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законотворча діяльність Верховної Ради України: Законопроекти. – Режим доступу до електронних документів: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2>
3. Президент України: офіційне інтернет-представництво: Документи. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.president.gov.ua/documents/all>
4. Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: Нормативно-правова база: База документів: Пошук нормативно-правових документів. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/npd/search>
5. Офіційний вісник України: Єдине повне офіційне періодичне видання нормативно-правових актів України. – Режим доступу до електронних документів: <http://ovu.com.ua/articles>
6. Мега-НаУ: професійна правова система: НаУ-Online: Нормативно-правові документи. – Режим доступу до електронних документів: <http://www.nau.ua>
7. Ліга: Закон: правовий портал: он-лайн сервіси: Законодавство. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.ligazakon.ua/ua/>
8. Право України: Головні документи країни: Путівник по законодавству. – Режим доступу до електронних ресурсів : http://pravo.ligazakon.ua/reference/navigator_law#a=tree&tpl=f_classific_dir&v=demo9

Бібліотечно-бібліографічні ресурси

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ : Бібліотечно-бібліографічні ресурси : Бібліографічний моніторинг. – Режим доступу до електронних документів : <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет-сторінка. – Режим доступу до електронних документів : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. – Режим доступу до електронних документів : http://www.nbuv.gov.ua/db/library_db.html.
4. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.nplu.org.ua/resources/resources.htm>.
5. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Політематична база даних статей з періодичних видань. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://analytic.nplu.org/>.

6. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Каталог статей зі збірників наукових праць. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://stt.nplu.org/>.

7. Електронний каталог бібліотеки Полтавського університету економіки і торгівлі: веб-сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://catalog.uccu.org.ua/opacunicode/>